

VIJEĆE
BOŠNJAČKE NACIONALNE
MANJINE GRADA ZAGREBA

VIJEĆE
BOŠNJAČKE NACIONALNE
MANJINE ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

POPIS STANOVNIŠTVA 2021

BNZZH i ZGŽ

Popis stanovništva

Popis stanovništva, kućanstava i stanova (u nastavku teksta: Popis 2021.) najveće je statističko istraživanje kojem je cilj prikupiti osnovne podatke o broju, teritorijalnom rasporedu i sastavu stanovništva prema njegovim demografskim, ekonomskim, obrazovnim, migracijskim i ostalim obilježjima. Također, Popisom se prikupljaju podaci o kućanstvima i stanovima te njihovim obilježjima.

U Republici Hrvatskoj, kao i u većini europskih zemalja, provodi se svakih 10 godina, a popisuju se tri jedinice: stanovništvo, kućanstva i stanovi.

Izvor: <https://www.dzs.hr/hrv/censuses/census2011/censusfaq.htm>

Popis stanovništva 2021. godine

Razdoblje trajanja popisa stanovništva biti će od 1. travnja 2021. godine do 7. svibnja 2021. godine. U pripremi popisa, primijenjene su preporuke Konferencije europskih statističara za popise stanovništva i stanova iz 2020. godine, kao i uredba Parlamenta i Vijeća iz 2008. godine o popisu stanovništva i stanova – koncept uobičajenog mjesta stanovanja, koji se primjenjivao u popisima 2001. i 2011. godine, te dodatne uredbe Europske komisije.

Popis priprema, organizira, koordinira i provodi Državni zavod za statistiku u suradnji s tijelima državne uprave (Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo obrane i Ministarstvo pravosuđa) i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima se osnivaju županijska popisna povjerenstva i Popisno povjerenstvo Grada Zagreba, odnosno popisna povjerenstva ispostava, te popisni centri za područje grada ili općine.

Predviđeni popis stanovništva biti će iduće godine od 1. do 10. travnja elektroničkim putem, preko sustava e-Građani, dok će popis stanovništva koji radi Državni zavod za statistiku, u suradnji s tijelima državne uprave i jedinicama lokalne i područne samouprave, trajati od 16. travnja do 7. svibnja.

Izvor: <https://vlada.gov.hr/vijesti/popis-stanovnistva-2021-godine-u-dvije-faze-sustav-e-gradjani-potom-popisiva-ci-dzs-a/28667>

Kako koristiti usluge u sustavu e-Građani

Za korištenje elektroničkih usluga u sustavu e-Građani potrebno je posjedovati jednu od vjerodajnica (sredstvo prijave u sustav). Ako imate elektroničku osobnu iskaznicu (eOI), korisnik ste internet bankarstva pojedinih banaka, elektroničkih servisa, student, djelatnik visokog učilišta ili djelatnik u zdravstvu već posjedujete vjerodajnicu. Popis vjerodajnica uključenih u Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav – NIAS koje vam omogućavaju prijavu nalazi se na Listi prihvaćenih vjerodajnica.

Kako pristupiti elektroničkoj usluzi?

Elektroničkim uslugama u sustavu e-Građani možete pristupiti odabirom usluge u izborniku Dostupne e-usluge u sustavu e-Građani ili odabirom usluge putem Osobnog korisničkog pretinca. Nakon što odaberete željenu uslugu (klikom na naziv usluge), sustav vas preusmjerava na Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav (NIAS) gdje vam se nudi lista prihvatljivih vjerodajnica kojima je moguće utvrđivanje vašeg elektroničkog identiteta. Odabirom i unosom podataka vjerodajnice, NIAS utvrđuje vaš elektronički identitet (OIB, ime i prezime) te ga dostavlja usluzi koju želite koristiti.

Kojom vjerodajnicom mogu pristupiti elektroničkoj usluzi?

Svaka elektronička usluga u sustavu e-Građani zahtijeva određenu razinu sigurnosti pri autentifikaciji korisnika. Sustav NIAS prilikom prijave na pojedinu uslugu nudi korisniku na izbor samo one vjerodajnice koje udovoljavaju minimalno traženoj razini sigurnosti.

Kako otvoriti Osobni korisnički pretinac?

Ukoliko se prijavljujete prvi put, klikom na 'Kreiraj Osobni korisnički pretinac' i prihvatanjem uvjeta korištenja kreira se vaš Osobni korisnički pretinac. Nakon uspješnog kreiranja vašeg Osobnog korisničkog pretinca, svaki sljedeći put prijavljujete se klikom na 'Prijavite se', pri čemu vas sustav preusmjerava na NIAS gdje vam se nudi lista vjerodajnica kojom je moguće izvršiti prijavu u 'Osobni korisnički pretinac'. Osobni

korisnički pretinac dostupan je i kao aplikacija za mobilne uređaje na platformama Android, iOS (za iPhone i iPad) te Windows Phone.

Izvor: <https://gov.hr/e-gradjani/kako-koristiti-usluge-u-sustavu-e-gradjani/1553>

Alija Isaković: Ko je Bosanac, ko Bošnjak a ko Musliman?

Neuk i neobaviješten čovjek često brka pojmove Bošnjak, Bosanac, Musliman, bosanski Musliman, musliman. Nažalost, u taj svijet spadaju i neki naši novinari i neki naši ljudi na visokim položajima. Jednostavno, ima svijeta kojeg to do sada nije zanimalo.

Dakle, Bošnjak je tradicionalno nacionalno ime bosanskohercegovačkih muslimana, sandžačkih muslimana i svih drugih muslimana koji govore bosanskim jezikom. Osim nas koji se znamo, u samoj Turskoj je oko šest miliona Bošnjaka (iz više generacija), a danas ih ima od Kanade do Novog Zelanda. U sovjetskim naučnim djelima i enciklopedijama, u turskim enciklopedijama, i u nekih drugih naroda koji su s nama imali historijske kontakte, mi smo uvijek predstavljani kao Bošnjaci.

Termin Musliman (u nacionalnom smislu), koji je uveden u popis stanovništva 1971., zamijenjen je terminom Bošnjak na posljednjem Bošnjačkom saboru, septembra 1993. godine, na kojem je jednodušnom aklamacijom vraćeno ovo narodno viševjekovno ime, u atmosferi potpune saglasnosti i olakšanja da se to natezanje s imenom okonča, bez velikih riječi i bez ikakvih prenemaganja, tumačenja i pravdanja.

Savez komunista uveo je za nas termin Musliman, umjesto Bošnjak da bi se Musliman asimiliralo u musliman, a musliman može biti bilo koje nacije.

Ostaje termin musliman (u vjerskom smislu) i piše se malim "m", malim početnim slovom kao i kršćanin, hrišćanin, protestant... Termin musliman označava svakoga od milijardu pripadnika islamske vjere, bez obzira gdje žive, kojim jezikom govore i bez obzira koje su nacije. Poznato je da svaki od islamskih naroda ima svoje narodno ime.

Termin Bosanac (i Hercegovac) potpuno je jasan i označava svakoga ko je rođen u Bosni i Hercegovini ili je to stekao življenjem u BiH. To je regionalni, geografski termin, a može biti i državni. U tome ima i sličnosti s terminom Srbijanac i Srbin. Srbin ne mora biti Srbijanac, kao što Bošnjak ne mora biti Bosanac.

Alija Isaković je jedan od najznačajnijih bosanskohercegovačkih dramatičara, pisaca,

leksikografa i historičara jezika i književnosti. Utemeljitelj je moderne bosanske jezičke kulture. Jedan je od najznačajnijih bošnjačkih intelektualaca uopće. Rođen je u Stocu 1932., a preminuo u Sarajevu 1997. godine.

Izvor: <https://nap.ba/news/33615>

Bošnjaci u Hrvatskoj

U 2011. godini u Republici Hrvatskoj je popisano 31.479 (0,73 %) pripadnika bošnjačke nacionalne manjine (2001. bilo je popisano 20.755 ili 0,47%). Najviše Bošnjaka živi na području Grada Zagreba- 8.119 pripadnika bošnjačke nacionalne manjine.

Razdoblje popisa	Bošnjaci	Muslimani	Bosanski jezik kao materinski jezik
2001. godine	20 755	19 677	/
2011. godine	31 479	7558	16 856

Značajan broj Bošnjaka u Popisu stanovništva izjašnjava se „Muslimanima“. U ovom slučaju nije riječ o vjerskoj pripadnosti, već o nacionalnoj pripadnosti koja se manifestira velikim početnim slovom M. Unatoč tome, Muslimani nisu priznati kao nacionalna manjina u Hrvatskoj, i time nemaju pravo konzimirati sva prava koja imaju nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Izvor: <https://www.dzs.hr/hrv/censuses/census2001/census.htm>

Zašto bosanski jezik nije bošnjački jezik?

Služenje jezikom, složenim sistemom znakova za komuniciranje, jedna je od najznačajnijih sposobnosti kojima su ljudi kao vrsta uspjeli ovladati. Budući tako važan, jezik je često tema svakodnevnih razgovora, medijskih izvještaja, političkih govora, naučnih rasprava i kolumnističkih mudrovanja. Jedna od najčešćih “jezičkih” tema u svim tim diskursima jeste imenovanje jezika u Bosni i Hercegovini. Tema najčešće nosi naziv bosanski jezik.

Ta je tema bila posebno aktualna u vrijeme pred popis stanovništva Bosne i Hercegovine iz oktobra 2013. Neki napisi i izjave iz tog vremena imali su cilj učvrstiti određena uvjerenja, dok su drugi imali cilj praviti zabunu i nesigurnost ondje gdje ih uopće nema.

Mnogi napisi i izjave iz tog vremena nisu bili dobronamjerni prema bosanskom jeziku, a neki su zapamćeni tako da ih zlonamjernici koriste u svakoj prilici i postoji opasnost da imaju i trajne efekte.

Ovdje ćemo govoriti o jednoj od takvih pojava. Najprije podsjećamo na neosporivu istinu da maternji jezik pripada onima koji se služe njime i njihovo je pravo da ga ime-
nuju onako kako oni misle da je najbolje, i na popisu stanovništva i u svakoj drugoj prilici. Čisto lingvistički gledano, jezik bi postojao i bez lingvista, i bez političara, čak i bez svoga vlastitog imena. Ali jezik nije puka naučna činjenica, puki predmet jedne nauke. Jezik je i politička i psihološka činjenica i nerijetko se shvata kao nacionalno blago i razlog za ponos.

U Bosni i Hercegovini, gdje se koriste standardni idiomi slične materije, a različitog imena, značaj imenovanja maternjeg jezika postaje mnogo veći nego što bi bio u sredini u kojoj među idiomima postoji velika razlika i nerazumljivost. Zato se često pojavljuju određeni “subjekti” koji zbog političkih razloga nastoje “poučiti” druge kako da “ispravno” nazivaju svoj jezik. Konkretno, najčešće se trude da govornike bosanskog jezika uvjere da je naziv bosanski jezik neprikladan i pogrešan te da svoj jezik treba da zovu bošnjačkim. To je, naravno, problem, ali svakako mali problem, jer osobe i organizacije koje su protiv naziva bosanski jezik uglavnom jasno daju do znanja da su njegovi protivnici, pa njihovi “savjeti” malo vrijede.

Veći problem predstavljaju lingvisti i “lingvisti” koji se nenaučno upuštaju u osporavanje prava govornika bosanskog jezika da ga zovu tako – bosanski jezik. Oni se trude uvjeriti javnost da govornici bosanskog jezika na neki način žele prinuditi sve ljude u Bosni i Hercegovini da svoj jezik zovu bosanskim i tako ih ugnjetavati. Međutim, dokazi koji se za to navode, ako se ikako i navode – smiješni su. Tako se neki lingvisti, težeći da dokažu svoje tvrdnje, pozivaju na lingvistiku 19. stoljeća, razgovore koje su vodili na željezničkoj stanici ili na neke “navodne profesore” koji su nešto izjavili u medijima, a neki “dokaze” i inspiraciju pronalaze u nacionalističkim raspravama na internetskim forumima. Ipak, jedan od trikova kojima se koriste protivnici bosanskog jezika može na prvi pogled izgledati uvjerljiv. Ali samo na prvi pogled.

Riječ je o proporciji: Srbi > srpski jezik : Hrvati > hrvatski jezik : Bošnjaci > X. Šta je X? Prvi pogled. Zbilja, šta je X? Drugi pogled: X je bosanski jezik. Zašto? Zato što jezik, lingvistika, imenovanje jezika pa ni jezička politika nisu matematika. A nisu ni logika. Tvrdnje da narušavanje navedene proporcije nije logično ili da takve pojave nema nigdje u svijetu nisu ništa drugo do obmana. “Svi se jezici (srpski, hrvatski...) zovu prema narodu koji ih govori, a samo navodni bosanski zove se po državi”, reći će. Svijet je, srećom, mnogo veći od prostora na kom se govore bosanski, hrvatski i srpski i ne treba otići daleko tražeći nazive koji su izvedeni kao i bosanski. Uzmimo za primjer

Poljsku, čiji se stanovnici zovu Poljaci, a govore poljski, a ne *poljački jezik. Isto je i sa nizovima Irac, Irska, irski; Finac, Finska, finski; Japanac, Japan, japanski. Beznačajnost ovakvih proporcija pokazuju i riječi Španac, Španija, španski. Naziv jezika nije ni *španijski niti *španački.

Naziv jezika je, kao što se da vidjeti, stvar opredjeljenja i tradicije. Govornici bosanskog jezika (i Bošnjaci i svi drugi koji ga prihvataju kao svoj) za taj su se naziv već jedanput opredijelili. A što se tradicije tiče, bosanskom jeziku ni toga ne manjka. Prije svega, naziv bosanski jezik obilno je potvrđen tokom historije i to se lahko da provjeriti u svakoj ozbiljnijoj studiji koja se bavi tim pitanjem. A zatim i nešto još važnije: čak i da nije tako, čak i da je naziv bosanski "izniknuo" preko noći početkom devedesetih godina dvadesetog stoljeća, on je tad dokazan kao izbor velikog broja ljudi, a do danas je postigao ogroman napredak u vidu međunarodnog priznanja, uvođenja u školski sistem pod pravim imenom, izrade normativnih priručnika i monografija koje opisuju njegov razvoj i sadašnje stanje te mnogo drugih naprednih projekata, koje prati plodna književna produkcija.

I to traje već preko dva desetljeća, ispunjena neprestanim razvojem i jačanjem svijesti o bosanskom jeziku, što bi se i bez detaljnijeg analiziranja ranije historije moglo smatrati značajnom tradicijom. Svjesni činjenica i realne sociolingvističke situacije u Bosni i Hercegovini, govornici bosanskog jezika neće dopustiti da naziv bosanski jezik postane žrtva neke izmišljene proporcije.

Autor: Halid Bulić

Izvor: <https://www.biserje.ba/zasto-bosanski-jezik-nije-bosnjacki-jezik/>

Ime Bošnjak

Bošnjaci su južnoslavenski narod čije su domovinske zemlje prije svega Bosna i Hercegovina, a zatim Srbija i Crna Gora, dok u zemljama iseljenja žive i u bližem, i daljem susjedstvu (Hrvatska, Slovenija, Makedonija), te u čitavom nizu zemalja u svijetu (posebno je u ranijem razdoblju u tom smislu bila značajna Turska, a u novije doba Njemačka). Nazivima Bošnjak i Bošnjaci – koji su se u narodnim govorima i u pismenom saobraćanju ustalili u osmanskome razdoblju – prethodili su tokom srednjeg vijeka nazivi Bošnjanim i Bošnjani. Etnici Bošnjanim i Bošnjak, nastalim prema imenu zemlje (Bosna), izvedeni su iz osnove Bosna sufiksima – anin (janin: Bošnjanim), te – ak (jak: Bošnjak), s tim što se u oba primjera pojavljuje jotirana osnova, sa izmjenama (strujno zubnog) suglasnika s (ispred prednjonepčanog nj< n + j) u (strujni prednjonepčani)

suglasnik š (tj. izvršeno je jednačenje po mjestu tvorbe). Oblik Bošnjani prvi put se u pisanom vidu nalazi u carskoj tituli Manojla Komnena iz 1166. godine. Najraniji pisani trag za oblik Bošnjak susreće se s početka XVI st. u djelu *Molitva suprotiva Turkom*, gdje je M. Marulić pjevao: “Boj su bili š njima Hrvati, Bošnjaci / Grci ter Latini, Srbliji ter Poljaci ...” Uz prijevod Novoga zavjeta, koji su južnoslavenski protestanti glagoljicom tiskali u Urachu 1562. u predgovoru stoji: “Jasno li s tim našim tumačenjem svim slovenskim jezicima ljudem služiti hoteli, najprvo vam Hrvatom i Dalmatinom, potom takojše Bošnjakom, Bezjakom, Srbljanim i Bulgarom.” Na prijelazu iz druge u treću deceniju XVII st. I. Gundulić spominje i skupno učešće bošnjačkih junaka u hožin-skom boju: “Na konjijeh sve Bošnjaci / sjahu svijetlo odjeveni, / zatočnici hrl i jaci, / konjanici sve hrabreni.” Narodno ime Bošnjak susreće se i u djelima različitih pisaca u osmanskome razdoblju, slavenskih i drugih, kao što su Bartol Kašić, Evlija Čelebi, Smiri Hasan-efendija, Jakov Pejačević, Andrija Kačić Miošić, Dositej Obradović, Vuk Karadžić i dr. Kroz sve vrijeme osmanske uprave naziv Bošnjak, prilagođen turskom jeziku, koristi se u službenim spisima, u različitim oblicima (Bosnaklar, Bosnak taifesi, Bosnaki takimi, Bosnaki karm, sve u značenju Bošnjaci, odnosno bošnjački narod).

Pri kraju osmanskog razdoblja, tražeći načina da ponište učinke narastajuće nacionalne propagande iz Beograda i Zagreba, koja je imala za cilj nacionalno buđenje pravoslavaca i katolika u Bosni, osmanska vlast pokušala je da na ideji bošnjaštva, kao međuvjerske kategorije, okupi i muslimane, i pravoslavce, i katolike. Zamisao da se kroz bošnjaštvo/bosanstvo riješi goruće nacionalno pitanje u Bosni još žustrije je prihvatila i razradila austrougarska vlast, posebno kroz djelovanje ministra B. Kallaya. Takvo nuđenje i nametanje imena Bošnjak – koje su odlučno odbijali nacionalno probuđeni bosanski pravoslavci i katolici – na jednoj strani, te stalno djelovanje na pridobijanju Bošnjaka na srpsku ili hrvatsku stranu, na drugoj, dovelo je dotle da je ovaj narod potražio utočište u vjerskom imenu musliman kao etničkom, napustivši svoje višestoljetno historijsko ime u kojem je bila jasno sadržana veza sa domovinom Bosnom. Čak se i u listu Bošnjak – pokrenutom s ciljem da promiče ideju bošnjaštva (bosanstva) i podržavanom na toj osnovi od Zemaljske vlade – odustaje u to vrijeme od narodnog imena Bošnjak, koje biva zamijenjeno vjerskim imenom (musliman). Ili, kako je to objasnio historičar Mustafa Imamović: “Narod je iz svakodnevnog životne prakse i iskustva osjetio da se u novim prilikama u odnosu na pravoslavce i katolike, tj. Srbe i Hrvate, sa kojim dijeli isti egzistencijalni prostor može u političkom i kulturnom pogledu ravnopravno odrediti jedino imenom Musliman.” Od prijelomnog trenutka u kulturno-političkom i nacionalnom preporodu Bošnjaka na razmeđu stoljeća – koji se podudara sa početkom borbe za vjersku i vakufsko-mearifsku autonomiju Bošnjaka i pokretanjem prvoga bošnjačkog književnog časopisa Behar – novo se ime za bošnjački narod ustaljuje u svakidašnjoj upotrebi. “Od tada riječ Musliman i muslimanski dobijaju u Bosni i Hercegovini, a skoro istovremeno i u Sandžaku, znatno šire značenje od oznake pripadnika islama. Tako već od kraja XIX st. sve političke organizacije i

stranke, kulturne i privredne ustanove, sportska društva, čitaonice i ostala preguća i poduzeća koja se osnivaju i nastaju među bosanskim muslimanima imaju u svom nazivu isključivo atribut muslimanski.” (M. Imamović) U isto vrijeme odlučno su odbačeni oblici imena za bošnjački narod – u osnovi neprimjereni i uvredljivi – koje je bila počela koristiti austrougarska vlast i njezina publicistika: Muhamedovac i Muhamedanac, u kojima je sadržano pogrešno poimanje temeljnih zasada islama.

Poistovjećujući Bošnjake po vjerskoj i državopravnoj osnovi sa Turcima, tokom osmanskog razdoblja i kasnije, među samim narodom i u usmenoj epici, u srpskoj i hrvatskoj literaturi, u pučkim govorima te u stranoj literaturi korišten je za bošnjački narod također neprimjeren naziv Turci. Za sve vrijeme narodno ime Bošnjak zadržalo se u bosanskim govorima i u usmenoj književnosti, među bošnjačkim stanovništvom Sandžaka i dijelova Crne Gore, te posebno među iseljenicima u Turskoj, koji su za sebe bez izuzetka tvrdili da su Bošnjaci te da govore bosanski.

Nepriznati kao narod u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, te kasnijoj Kraljevini Jugoslaviji, Bošnjaci su u razdoblju između dva svjetska rata nosili vjersko ime (musliman), kao “nacionalno-političko ime” u potpunosti afirmirano odlukama iza kojih je stajala Komunistička partija Jugoslavije tokom antifašističke borbe u Drugom svjetskom ratu (odluke AVNOJ-a, zemaljskih antifašističkih vijeća Bosne i Hercegovine, Sandžaka, Crna Gore i Boke kotorske, te Velike antifašističke skupštine narodnog oslobođenja Srbije).

Međutim, već prilikom prvoga poslijeratnog popisa stanovništva 1948. komunistička vlast se okrenula praksi nacionalnoga opredjeljivanja Bošnjaka, što je zapravo značilo vraćanje korištenju vjerskog imena, pisanog malim početnim slovom (musliman, Bošnjaci). Ova je praksa trajala do konca šezdesetih godina kada se bošnjačkom narodu, uz službeno “priznavanje nacionalnosti”, vraća oblik vjerskog imena kao etničkog, pisanog velikim početnim slovom (Musliman, Bošnjaci). U međuvremenu bilo je pokušaja da se bošnjački narod označi dvočlanim nazivom muslimani / Bošnjaci, da bi se postiglo razlikovanje u odnosu na ostale islamske narode diljem svijeta, za što su se posebno zalagali pojedini zaslužni kulturni i književni historičari (M. Hadžijahić, M. Rizvić).

Konačno, krajem osamdesetih godina sve je jači bio glas onih koji su smatrali da je došao čas za povratak historijskog imena Bošnjak, što je napokon učinjeno na Prvom bošnjačkom saboru u Sarajevu, s jeseni 1993, a službeno ozvaničeno Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine u proljeće 1994. godine.

Autor: Munib Maglajlić

POPIS
STANOVNIŠTVA

 2021

Poštovane Bošnjakinje i poštovani Bošnjaci koji živite na području Republike Hrvatske, ovim putem pozivamo Vas da se na predstojećem popisu stanovništva 2021. godine izjasnite kao pripadnici **bošnjačke nacionalne manjine** a za svoj jezik naznačite **bosanski jezik**.

Za sve informacije i upite budite slobodni kontaktirati na:

Telefon: + 385 1 631 41 09

Fax: + 385 1 631 41 11

E-mail: vbnmgz@vbnmgz.hr

Izdavač:

VIJEĆE
BOŠNJAČKE NACIONALNE
MANJINE GRADA ZAGREBA

Vijeće bošnjačke nacionalne manjine grada Zagreba

Partneri:

Vijeće bošnjačke nacionalne manjine Zagrebačke županije
Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju
Bošnjačko kulturno umjetničko društvo Sevdah

www.vbnmgz.hr